

Către: **Domnul Petru ROTARU**
Ministru al Finanțelor

Copie: **Serviciul Fiscal de Stat**

Nr. **80-23/SD** din 09 octombrie 2023

Ref: *Unele aspecte ale timbrelor de acciz de model nou*

Stimate Domnule Ministru,

Asociația Businessului European (EBA Moldova) Vă adresează cele mai înalte considerațiuni și exprimă deschiderea și disponibilitatea comunității de afaceri în a oferi suportul și expertiza necesară pentru facilitarea eforturilor instituțiilor statului de asigurare și realizare a unor politici eficiente de reglementare a activității antreprenoriale în Moldova, în mod deosebit în contextul situației actuale.

Prin Legea nr. 212/2023 pentru modificarea unor acte normative (ce vizează politica bugetar-fiscală), art. 123 din Codul fiscal al Republicii Moldova nr. 1163/2007 a fost completat cu alineatele (5²) și (5³), astfel încât a fost dispusă marcarea obligatorie cu timbre de acciză a tuturor produselor din tutun și a produselor conexe, cu respectarea anumitor condiții și cerințe noi pentru procesul de marcarea obligatorie cu timbre de acciză. În mod special, noile norme privind marcarea cu timbre de acciză prevăd:

1. *„Anul fabricării produselor din tutun și a celor conexe, indicat pe ambalajul unitar al produselor, trebuie să corespundă anului emiterii timbrului de acciză. Modul și termenele de procurare, utilizare și de circulație a timbrelor de acciză se stabilesc de Guvern.”;*
2. *Cartușele pentru țigarete electronice care conțin lichid cu nicotină, inclusiv țigarele electronice de unică folosință, flacoanele de reumplere care conțin nicotină destinate cartușelor și țigaretelor electronice de la poziția tarifară 2404, **produsele din tutun și produsele din plante pentru fumat de la pozițiile tarifare 240399900 și 2404**, marcate cu timbre de acciză, **pot fi comercializate consumatorilor finali nu mai târziu de 30 de luni ulterioare anului producerii lor**”;*
3. *„Stocul timbrelor de acciză [...] care nu au fost utilizate/aplicate pentru anul destinat, se restituie până la data de 30 aprilie a anului următor.”*

De asemenea, prin Legea nr. 212/2023, a fost completat art. 24 din Legea nr. 278/2007 privind controlul tutunului cu alineatele (1¹)–(1³) cu prevederi similare care statuează:

- interdicții de plasare pe piață a produselor din tutun și produselor conexe „fără aplicarea, prin lipire, a timbrelor de acciză de către producător sau cu timbre de acciză care nu corespund anului fabricării produselor”;
- necesitatea inserării datei fabricării pe fiecare pachet unitar sau ambalaj exterior ale produselor din tutun și ale celor conexe;
- cerința ca „timbrelor de acciză neutilizate să se restituie gratuit instituției publice „Centrul de Tehnologii Informaționale în Finanțe” până la data de 30 aprilie a anului următor în cazul în care nu au fost aplicate/utilizate pentru anul destinat”;

- condiția de **plasare pe piață** a produselor „nu mai târziu de 30 luni de la data producerii acestora”.

În lumina acestor amendamente, apar o serie de întrebări referitor la:

- (i) obligația de restituire **gratuită** a timbrelor neutilizate într-un anumit an;
- (ii) noul model de timbru de acciză și mecanismul de implementare a noilor cerințe.
- (iii) obligația și **modul de restituire a stocului** de timbre de acciză **neutilizat** în fiecare an;

În continuare vom desfășura aspectele menționate mai sus.

I. Obligația de restituire *gratuită* a timbrelor neutilizate într-un anumit an.

În februarie 2023, prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr.15/2023 din 10.02.2023, design-ul mărcii „Timbru de acciză/Timbru de consum” a fost modificat. Operatorii pieței de produse din tutun au intervenit către Ministerul Finanțelor explicând că punerea în vigoare a modificărilor de acest gen fără a statua reglementări tranzitorii referitoare la timbrele de acciză de model vechi deja procurate de agenții economici generează profunde implicații cuantificabile în ceea ce privește situația economică a celor, afacerile cărora au ca obiect mărfuri care se marchează cu timbre de acciză. În acest sens, în răspunsul Ministerului Finanțelor nr. 15/1-06/231 din 19.06.2023 la demersul EBA nr. 18/23-SD din 05 aprilie 2023, se menționează faptul că legislația în vigoare permite comercializarea produselor din tutun marcate cu timbre de acciză de model vechi până la epuizarea stocului acestora. A se vedea în anexă scrisoarea Ministerului Finanțelor nr. 15/1-06/231 din 19.06.2023.

În anul 2023, companiile din industria tutunului au efectuat primele achiziții de timbre de acciză de model nou începând cu lunile **mai – iunie 2023**. În același timp, la momentul adoptării Ordinului Ministerului Finanțelor nr.15/2023 din 10.02.2023, operatorii pieței aveau în stoc și timbre de acciză achiziționate în anul 2022. Iar volumele de timbre de acciză procurate au fost estimate ca să acopere perioada până la sfârșitul anului și inclusiv începutul anului 2024, pentru a asigura continuitatea procesului de producție la diferite centre de producție.

În funcție de planurile de producție ale operatorilor din industria tutunului, *stocul actual* de timbre de accize procurate poate fi estimat a fi suficient pentru a acoperi de la **3 la 12 luni de producție** în funcție de fabrica producătoare, frecvența ciclurilor de producție, tipul produselor din tutun.

Respectiv, și costul timbrelor procurate pentru a asigura fabricarea și marcarea produselor din tutun (produselor conexe), care se află parțial la depozitele importatorilor și parțial la diferite centre de producție în regim de export temporar, este unul substanțial. **Volumul total este de aproximativ 30 milioane în valoare de 2 milioane lei.**

În vederea oferirii unui termen rezonabil ca operatorii pieței să se conformeze noilor reguli de joc, precum și pentru a asigura respectarea prevederilor art. 4 alin. (7²) din Legea pentru punerea în aplicare a titlului IV codul fiscal, solicităm modificarea art. XVI, alin. (2) din Legea nr. 212/2023 pentru modificarea unor acte normative (ce vizează politica bugetar-fiscală) după cum urmează: *Produsele din tutun și cele conexe importate și/sau produse până la data intrării în vigoare a prezentei legi pot fi comercializate în termen de 24 de luni, inclusiv din luna importului/producerii.*

Instituirea unor noi reglementări cu privire la mecanismul de marcă obligatorie cu timbre de acciză, **fără oferirea unei perioade de timp pentru conformarea** acestora sau includerea unei obligații de **restituire gratuită** a acestora este neconstituțională, o situație similară fiind examinată anterior de către Curtea Constituțională – *Hotărârea Curții Constituționale nr. 17 din 29.05.2014 privind excepția de neconstituționalitate a pct. 2 din Hotărârea Guvernului nr. 243 din 08 aprilie 2010 privind aplicarea „Timbrului de acciz. Marcă comercială de stat” și „Timbrului de acciz” de tip nou – când Înalta Curte a considerat că, un termen tranzitoriu de 1 an pentru trecerea definitivă la noi timbre de acciz reprezintă o ingerință disproporționată în raport cu scopul urmărit și încalcă o speranță legitimă a agenților economici de obținere a unui venit din activitatea lor. În hotărârea respectivă, Curtea Constituțională a relevat:*

„74. Curtea menționează că statul, concomitent cu sporirea gradului de protecție pentru timbrele de acciz, urma să stabilească un mecanism care ar permite agenților economici epuizarea stocurilor de mărfuri cu accize emise anterior, în măsura în care să asigure proporționalitatea interesului general urmărit prin confecționarea timbrelor cu un grad sporit de securitate și posibilitatea agenților economici de a dispune de bunuri.

75. Or, ingerința în dreptul de proprietate trebuie să mențină un echilibru între interesul general al statului și interesul particular al individului.

[...]

80. Curtea reține că statul dispune de suficiente mecanisme de control și de sancționare capabile să asigure autenticitatea mărfii expusă pe piață. Totodată, **statul nu poate pune în sarcina individului realizarea unui interes public.**

[...]

82. Respectiv, Curtea reiterează necesitatea stabilirii prin acte normative a unor standarde **previzibile și proporționale** referitoare la activitatea agenților economici.”.

În acest sens, **solicităm respectuos să interveniți în vederea clarificării situației timbrelor de acciză procurate în 2022 și 2023, până la intrarea în vigoare a prevederilor Legii nr. 212/2023, de model vechi, deținute de producători și importatori cu prevederea unei perioade de derogare rezonabile, pentru valorificarea acestora de către agenții economici vizați.**

// „Modul și termenele de procurare, utilizare și de circulație a timbrelor de acciză se stabilesc de Guvern”, iar conform dispozițiilor tranzitorii, „(3) Guvernul, în termen de 4 luni de la data publicării prezentei legi, va aduce actele sale normative în concordanță cu aceasta.”

Data publicării Legii nr. 212/2023 este 10.08.2023, respectiv reglementările subsidiare ar deveni disponibile către decembrie 2023.

Orice termen mai mic de 2-3 luni este unul problematic, pentru că nu oferă timp suficient pentru tranziția de la reglementările curente în ceea ce privește marcarea obligatorie cu timbre de acciză la noile cerințe și reglementări pentru care la moment nu există un mecanism de implementare.

Astfel, se conturează cel puțin următoarele întrebări:

- Care va fi noul model al timbrelor de acciză?
- Se va schimba acest model de la an la an?

- Care este data limită la care noul timbru de acciză corespunzător următorului an va fi disponibil?
- Care sunt termenii în care instituția publică „Centrul de Tehnologii Informaționale în Finanțe” (în continuare „CTIF”) va putea satisface comanda pentru un nou lot de timbre de acciză pentru anul următor?
- Care este noul mecanism de restituire a timbrelor de acciză neutilizate către instituția publică „Centrul de Tehnologii Informaționale în Finanțe”?

În prezent, timpul necesar unei achiziții de timbre noi de la Instituția Publică „Centrul de Tehnologii Informaționale în Finanțe” este de 3-4 săptămâni (plasare comandă, timp pentru producere, ridicare lot). La acest termen, se mai adaugă și timpul necesar pentru expedierea noilor timbre către diferite centre de producție în export temporar. Drept consecință a războiului din Ucraina, operatorii pieței produselor din tutun au relocat producerea către mai multe centre de producție din lume în funcție de disponibilitatea acestora pentru a fabrica produse pentru piața din Moldova.

Realizarea unui astfel de exercițiu într-un termen mai mic decât 3 luni creează riscuri semnificative cu privire la continuitatea ciclurilor de producere și disponibilității produselor pe piață.

Pentru operatorii din industria tutunului este imperativ ca noul model de timbre de acciză să fie aprobate și libere pentru plasarea comenzilor cel târziu la sfârșitul lunii octombrie 2023, pentru a avea suficient timp pentru plasarea comenzilor pentru timbre către CTIF și transmiterea acestora către centrele de producție.

În acest sens, **solicităm respectuos ca noul model al timbrelor de acciză să fie aprobate și puse la dispoziția operatorilor din industria tutunului nu mai târziu decât luna noiembrie 2023. În cazul în care nu se va reuși, producătorii și importatorii internaționali vor avea deficiențe de import a produselor din tutun în primul trimestru a anului 2024, astfel se va întrerupe lanțul de import și nu se va putea achita acciză și TVA în sumă de aproximativ 300 milioane lei.**

III. Modalitatea de restituire a stocului de timbre de acciză neutilizate într-un anumit an până la data de 30 aprilie al anului următor.

Reieșind din data intrării în vigoare a prevederilor sus-menționate din Legea nr. 212/2023, concludem că mecanismul de restituire a timbrelor de acciză neutilizate într-un anumit an devine aplicabil din 01 ianuarie 2024 și că va fi aplicat timbrelor de model nou emise pentru a fi aplicate produselor fabricate începând cu anul 2024.

În același timp, prin coroborare cu modificările aduse Legii nr. 278/2007, reiese că restituirea timbrelor neutilizate într-un anumit an ar trebui să fie efectuată gratuit, **ceea ce constituie o normă neconstituțională.**

Este clară intenția legiuitorului de a „egala” cantitatea timbrelor de acciză procurate cantităților planificate pentru producere. În același timp, întotdeauna va exista un stoc de timbre de acciză „de rezervă” pentru a acoperi eventualele cicluri de producție în cadrul diferitor centre de producție, care sunt necesare în mod neplanificat. În acest sens, ar fi corect să fie instituit un mecanism de restituire **prin înlocuire** a stocului de timbre de acciză neutilizate, neafectând drepturile și așteptările legitime ale agenților economici, cât și dreptul de proprietate al agentului economic asupra mijloacelor financiare

cheltuite pentru procurarea timbrelor de acciză, a cărora restituire (pentru cele rămase neutilizate, bineînțeles), odată cu adoptarea Legii nr. 212/2023, a devenit obligatorie.

În acest sens, **solicităm respectuos să interveniți în vederea:**

- **excluderii sintagmei „se restituie gratuit” din textul normei din articolul XII punct 2, subpunct (1²) și**
- **instituirii unui mecanism de restituire prin înlocuire a timbrelor neutilizate într-un anumit an.**

Generalizând cele expuse supra, prin prezenta, solicităm respectuos să interveniți în vederea:

1. **clarificării situației timbrelor de acciză de model vechi (stocul achiziționat în anii 2022-2023) deținute de producători și importatori cu prevederea unui termen rezonabil, luând-se în calcul propunerea noastră de modificare a Legii nr.212/2023, pentru valorificarea acestora de către agenții economici vizați;**
2. **aprobării noului model de timbre de acciză nu mai târziu de luna noiembrie 2023 și oferirea posibilității de plasare a comenzilor în noiembrie 2023 pentru a putea asigura transferul către centrele de producție la timp.**
3. **includerii unui mecanism de înlocuire (în loc de restituire gratuită) a timbrelor de acciză neutilizate într-un anumit an și excluderii cuvântului „gratuit” din textul normei din articolul XII pct. 2, subpunct 1²).**

Cu înaltă considerațiune,

Mariana RUFA,
Director Executiv
Asociația Businessului European